

SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 14 MARS 1928

Projet de Loi modifiant la loi du 30 mai 1924 portant création
du « Registre du commerce »

EXPOSÉ DES MOTIFS

MADAME, MESSIEURS,

La loi du 30 mai 1924, publiée au *Moniteur* du 11 mai 1927, prescrit la tenue, au greffe de chaque tribunal de commerce ou de chaque tribunal civil exerçant la juridiction commerciale, d'un « Registre du commerce » dans lequel sont immatriculés tous les commerçants, particuliers ou sociétés, qu'ils soient belges ou étrangers, dès qu'ils ont en Belgique un établissement, une succursale ou une agence.

L'article 11 de la dite loi prive du droit de vote pour la formation des tribunaux consulaires les commerçants qui s'abstiennent de se faire inscrire au registre du commerce.

Les rapports parvenus au département de la justice signalent le peu d'empressement que mettent les intéressés à se conformer à l'obligation qui leur est imposée : à peine mille déclarations ont été reçues aux greffes de Bruxelles et de Charleroi, environ deux cents à Mons, à Tournai et à Namur, une centaine au plus à Gand, à Courtrai, quelques-unes seulement ailleurs.

Si l'on veut que la loi du 30 mai 1924 produise ses pleins effets, des sanctions contre les commerçants, à défaut de se conformer aux prescriptions de cette loi, apparaissent comme indispensables.

Donnant suite aux suggestions faites l'année dernière par MM. Braun et

Deswarte, au cours de la discussion du budget de la justice, le Gouvernement a l'honneur de proposer à vos délibérations un projet de loi qui prescrit aux juges de déclarer non recevable toute action intentée par un commerçant non inscrit au registre du commerce et décide que le commerçant ne peut se prévaloir des modifications visées à l'article 5 de la loi du 30 mai 1924 aussi longtemps qu'elles n'auront pas été transcrites au registre du commerce.

Ces dispositions, qui font l'objet des articles 10 et 11 du projet, sont empruntées à l'article 11 de la loi sur les sociétés, dont le dernier alinéa est conçu en ces termes :

« Toute action intentée par une société dont l'acte constitutif n'aura pas été publié conformément aux articles précédents sera non recevable. Les associés ne pourront se prévaloir des actes de société à l'égard des tiers qui auront traité avant la publication; mais le défaut de publication ne pourra être opposé aux tiers par les associés. »

« Je ne sache pas », a déclaré l'honorable M. Braun au Sénat, « que cette sanction ait soulevé aucune protestation depuis plus d'un demi-siècle qu'elle est en vigueur. Elle a eu d'ailleurs un effet plutôt préventif que répressif; la crainte d'être désarmées devant les tribunaux, en cas de conflit, a suffi pour déterminer

les sociétés commerciales à se mettre en règle en veillant à la publication de leurs statuts.

Tant pis pour les commerçants qui ne se seront pas conformés à la loi. Le châ-timent auquel ils s'exposeront en s'abste-nant de faire figurer leur nom au registre du commerce ne sera d'ailleurs pas mortel. Ils ne seront pas déchus de leurs droits; l'exercice de ces droits ne sera que momentanément suspendu; il suffira, pour que l'accès du prétoire leur soit rendu, qu'ils se conforment aux prescrip-tions d'une loi, d'une observation peu compliquée et peu coûteuse. » (*Annales parlementaires*, Sénat, séance du 16 mars 1927, p. 375.)

L'article 7 du projet propose en outre une sanction de nature fiscale. Il porte au quintuple le droit de greffe établi par l'article 9 de la loi du 30 mai 1924, lors-que les déclarations sont faites après l'échéance du délai déterminé par les articles 1 et 2 du projet.

L'article 9 du projet prévoit une troi-sième sanction : il subordonne le visa des livres des commerçants à l'immatricula-tion préalable au registre de commerce.

Les autres modifications proposées

n'ont pas besoin de commentaires. Elles ont uniquement pour but d'apporter des précisions et des correctifs de détail à certaines dispositions de la loi du 30 mai 1924.

Le projet contient deux dispositions transitoires :

La première autorise le Gouvernement, étant donnée l'impossibilité de procéder cette année à des élections consulaires, à proroger la durée des mandats en cours pendant les deux années qui suivront la mise en vigueur de la loi.

La seconde exonère du paiement du quintuple du droit de greffe, tel qu'il est fixé à l'article 9 de la loi du 30 mai 1924, les commerçants qui feront leur déclaration dans un délai de trois mois à dater de l'entrée en vigueur de la loi.

Le Gouvernement croit devoir appeler l'attention du Parlement sur le caractère d'urgence que présente le projet qu'il a l'honneur de soumettre à son approba-tion.

Le Ministre,
P.-E. JANSON.

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 14 MAART 1928

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 30 Mei 1924 tot instelling
van het « Handelsregister ».

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

De wet van 30 Mei 1924, die door het *Staatsblad* van 11 Mei 1927 werd bekendgemaakt, bepaalt dat ter griffie van elke rechtbank van koophandel of van elke burgerlijke rechtbank met rechtsmacht in handelszaken een « Handelsregister » wordt gehouden waarin al de kooplieden, private personen of vennootschappen, of zij Belg of vreemdeling zijn, ingeschreven worden zoodra zij in België een handelszaak, een filiaal of een bijkantoor hebben.

Bij artikel 11 van genoemde wet worden de kooplieden die verzuimen zich in het handelsregister te laten inschrijven, beroofd van het stemrecht voor de samenstelling van de rechtbanken van koophandel.

Uit bij het Departement van Justitie ingekomen verslagen blijkt, dat door de belanghebbenden slechts weifelend wordt voldaan aan de hun opgelegde verplichting: in de griffies te Brussel en te Charleroi werden amper duizend opgaven, te Bergen, te Doornik en te Namen ongeveer tweehonderd en te Gent en te Kortrijk ten hoogste honderd opgaven geteld; elders, slechts enkelen.

Wil men dat de wet van 30 Mei 1924 ten volle het beoogde doel bereikt, dan kan men er niet buiten of tegen de kooplieden die verzuimen zich naar de voorschriften dier wet te gedragen, moeten strafbepalingen worden voorzien,

In verband met de verleden jaar door de heeren Braun en Deswarte bij de behandeling van de begroting van Justitie gegeven wenken, heeft de Regeering de eer U een wetsontwerp voor te leggen, waarbij aan de rechters voorgeschreven wordt elke vordering welke wordt ingesteld door een in het handelsregister niet ingeschreven koopman, voor niet ontvankelijk te verklaren, en waarbij beschikt wordt dat de koopman zich niet kan beroepen op de in artikel 5 der wet van 30 Mei 1924 bedoelde wijzigingen, zoolang deze niet in het handelsregister overgeschreven werden.

Die bepalingen, die vervat zijn in de artt. 10 en 11 van het ontwerp, zijn ontleend aan artikel 11 van de wet op de vennootschappen waarvan het laatste lid aldus luidt: « De rechtsvordering ingespannen door eene vennootschap welker stichtingsakte niet overeenkomstig de vorige artikelen werd afgekondigd, is niet ontvankelijk. De vennoten kunnen de akten der vennootschap niet inroepen tegen derden, die vóór de bekendmaking hebben gehandeld; doch het verzuim van bekendmaking kan door de vennoten aan derden niet worden tegengeworpen ».

« Bij mijn weten, zoo verklaarde de achtbare heer Braun in den Senaat, werd tegen die sanctie, die sedert meer dan een halve eeuw bestaat, tot nu toe geen enkel bezwaar geuit. Zij werkte ten andere veeleer als voorbehoedmaatregel

dan als strafmaatregel : de vrees dat zij, in geval van geschil, voor de rechtbanken ontwapend zouden zijn was voldoende om de handelsvennootschappen er toe te bewegen zich in regel te stellen en hun statuten te doen bekendmaken.

De kooplieden die zich niet naar de wet zullen hebben geschikt, zullen het voor hun rekening hebben. De straf, waaraan ze zich zullen blootstellen door te verzuimen hun naam in het handelsregister te doen inschrijven, zal trouwens niet dooddelijk zijn. Zij zullen niet van hun rechten ontzet zijn; de uitoefening van die rechten zal slechts tijdelijk geschorst zijn : opdat zij weer tot de gerechtszaal worden toegelaten, zal het volstaan dat zij zich gedragen naar de voorschriften van een wet die gemakkelijk en zonder veel kosten in acht te nemen is ». (*Handelingen*. Senaat. Vergadering van 16 Maart 1927, blz. 375).

Bij artikel 7 van het ontwerp wordt daarenboven een fiscale sanctie voorgesteld. Het griffierecht, ingesteld bij artikel 9 van de wet van 30 Mei 1924, wordt tot het vijfvoud opgevoerd, wanneer de opgaven worden gedaan na het verstrijken van den bij de artikelen 1 en 2 van het ontwerp gestelden termijn.

Artikel 9 van het ontwerp voorziet een derde sanctie : het stelt het viseeren van de koopmansboeken afhankelijk

van de voorafgaande inschrijving in het handelsregister.

De overige voorgestelde wijzigingen behoeven geen toelichting. Zij hebben alleen ten doel, sommige bepalingen van de wet van 30 Mei 1924 nauwkeuriger te omschrijven en waar dit gewenscht scheen die bepalingen in hun bijzonderheden te verbeteren.

Het ontwerp bevat twee overgangsbepalingen :

Bij de eerste wordt aan de Regeering machtiging verleend om, in verband met de onmogelijkheid dit jaar verkiezingen voor de rechtbanken van koophandel te houden, den duur der loopende mandaten gedurende twee jaar na het inwerkingtreden der wet te verlengen.

Bij de tweede worden de kooplieden die hun opgaven zullen doen binnen den tijd van drie maanden te rekenen van den dag van het inwerkingtreden der wet, vrijgesteld van de betaling van het vijfvoud van het griffierecht, dat bij artikel 9 van de wet van 23 Mei 1924 vastgesteld is.

De Regeering meent er het Parlement te mogen op wijzen dat het aan zijn goedkeuring voorgelegde ontwerp spoedeisend is.

De Minister,
P.-E. JANSON.